

Łódź , październik-listopad 2016

Prof. Andrzej Jocz

Wyższa Szkoła Informatyki

i Umiejętności w Łodzi

Pani dr hab. Ewa Janus, prof. ASP

Dziekan Wydziału Rzeźby

Akademii Sztuk Pięknych

w Krakowie

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ ORAZ DOROBKU ARTYSTYCZNEGO,
TWÓRCZEGO PANI MGR SZT. MAGDALENY CISŁO.

Przypadek Pani mgr szt. Magdaleny Cisło jest wymowną propagandą studiów doktoranckich środowiskowych w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Starając się unikać jakiegokolwiek frazeologii stwierdzam, że studia te stymulują harmonijny i zrównoważony rozwój osobowości młodego artysty rzeźbiarza a zarazem pedagoga i dydaktyka. W wieku 30 lat Magdalena Cisło dysponuje poważnymi kompetencjami dotyczącymi takich materiałów jak

kamień, drewno, ceramika, nie wymieniając innych, oraz warsztatu rzeźbiarskiego związanego z ich twórczą obróbką. Intensywna praca twórcza i systematyczne zmierzanie się z materiałem generuje przemyślenia i teoretyczne próby ambitnego zlokalizowanie swojej twórczości na tle genealogii sztuki współczesnej, która nieustannie płynie swoimi głównymi nurtami. Pani Magdalena Cisko studia doktoranckie podjęła w 2012 roku w macierzystej uczelni tuż po dyplomie z medalem w 2012 w pracowni prof. Bogusza Salwińskiego prezentując rzeźby zatytułowane O PRZEWYCIĘŻANIU CIERPIENIA - O TWÓRCZEJ SILE NADZIEI na których kompozycje, sadzę, swoje piętno wywarła znana mi dobrze twórczość profesora. Takimi prawami rządzi się właśnie genealogia sztuki współczesnej niosąc ewolucję idei i formy. Dla rozwoju osobowości Magdaleny Cisko bardzo mobilizacyjnym, uważam, okazał się fakt zatrudnienia Jej też bezpośrednio po dyplomie jako asystentki w Pracowni Rzeźby w Drewnie na Wydziale Rzeźby ASP w Krakowie.

Na harmonijny rozwój i dalsze zdobywanie kompetencji rzeźbiarskich doktorantki i zarazem młodego pracownika naukowo dydaktycznego Wydziału Rzeźby – ma istotny wpływ, systematyczny od 2012 roku, udział w wielu plenerach rzeźbiarskich w Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, w Szklarskiej Porębie a także w Gdańsku, Zabierzowie i Strbie na Słowacji. Doświadczenia plenerowe przekładają się na prezentacje własnej twórczości Magdaleny Ciskow 39 wystawach zbiorowych w Krakowie, Chrzanowie, Szklarskiej Porębie, w Hilden w Niemczech, w Strbie, w Krzeszowicach, w Hebdowie, Zabierzowie, Malborku, Łomży, Bolesławcu, Tarnowie, Orońsku, Myślenicach, Czeladzi i Gdańsku. Na tych wystawach demonstruje swoje ewoluujące umiejętności warsztatowe za którymi kryją się osobowości Jej profesorów, i tak, w wypadku kamienia widzimy pietyzm do tego materiału profesora Bielaka, wykorzystanie i

znajomość struktury drewna to nauki profesora Śliwy a z upodobaniem stosowanie materii ceramicznej jako elementu kompozycji rzeźbiarskiej to zasługa profesora Dźwigaja. Można, uważam, z odpowiedzialnością stwierdzić, że Pani Magdalena Cisło reprezentuje w swych działaniach podyplomowych twórczą kontynuację krakowskiej szkoły rzeźby kiedy patrzymy panoramicznie na nauczanie rzeźby w polskim wyższym szkolnictwie artystycznym.

Fascynacja materia, jej struktura, ciężarem, organoleptyką, fakturą, monochromatycznością i innymi przypisanymi jej cechami skłaniać może do opinii o potrzebie identyfikacji czy też przynależności intelektualna doktorantki do nurtu ekspresjonistycznego sztuki współczesnej, będącego w opozycji do geometrycznej syntezy formy w nurcie racjonalistycznym jak i do syntezy organicznej formy w nurcie nadrealno – symbolicznym, nurtów bardzo licznie reprezentowanych twórczością rzeźbiarską, gdy patrzymy na genealogie sztuki współczesnej od czasu wyłonienia się wymienionych trzech nurtów tejsztuki. Jednocześnie sztuka współczesna zna bardzo wiele przykładów osobowości twórczych reprezentujących wzajemne wpływanie i uzależnienia między nurtami. Takie wzajemne uzależnienia między między racjonalnością formy a ekspresja materii z satysfakcją odnajduję w twórczości podyplomowej Magdaleny Cisło a także już w pracach studenckich. Sięgam po przedłożony katalog MATKA WIECZNOSCI z 2014 roku z ilustracją rzeźby ceramicznej Magdaleny Cisło pod tym samym tytułem o syntetycznej, kubizowanej formie trafnie zestawioną z syntezą organiczną co świadczy o znajomości uniwersum jakimi są zasady kompozycji plastycznej, ale też ewoluujące reminiscencje z twórczością Xawerego Dunikowskiego. Powstała na plenerze w Szklarskiej Porębie w 2015 roku kompozycja ROZDARTA ze szklawionej ceramiki i metalu, podobnie jak rzeźby dyplomowe dzisiejszej doktorantki poddana jest

jednoznacznej dyscyplinie klarownego rysunku całości i ujęta w karby zasad kompozycji plastycznej. Kolejny katalog aż z 2010 z międzynarodowego pleneru w Orońsku pod hasłem WIELOKULTUROWOŚĆ I KOEGZYSTENCJA reprezentuje, moim zdaniem, bardzo ważną deklarację rzeźbiarską jeszcze wtedy studentki Magdaleny Cisko. Praca na zdjęciu z marmuru i metalu nosi tytuł ZGEOMETRYZOWANA FORMA INSPIROWANA AKTEM. WSPÓŁISTNIENIE FORM BIOLOGICZNYCH I GEOMETRYCZNYCH. Czytam to prawie ze wzruszeniem ale taki jest temat jaki często aplikuję swoim studentom. Są to tradycje awangard związanych z nurtem racjonalistycznym którego ważnym przejawem na Wschodzie byli rosyjscy konstruktywiści z Naumem Gabo i Antoinem Pevsnerem oraz z suprematyzmem Kazimierza Malewicza a przejawem na Zachodzie - twórcy neoplastycyzmu z Grupy de Stijl z Pietem Mondrianem i Van Doesburgiem na czele, i do tych preferencji przyznaje się w pisemnej części swojej rozprawy doktorskiej Magdalena Cisko. Podobne walory formy jak wyżej omawiana rzeźba reprezentują inne prace z okresu studenckiego powstałe w Pracowni Rzeźby w Kamieniu którą ilustruje zdjęcie w katalogu KAMIENI, IDEA, FORMA, WARSZTAT z 2009 roku oraz w Pracowni Rzeźby w Ceramice co z kolei pokazuje katalog ASP KRAKÓW. WYDZIAŁ RZEŹBY. PRACOWNIA RZEŹBY W CERAMICE 1991-2011. Przytoczone powyżej przykłady twórczości podyplomowej jak i z okresu studenckiego jednoznacznie wykazują hierarchię w poglądach Magdaleny Cisko dotyczących relacji między sylwetą rzeźby a jakością ekspresji materiałów z jakich jest zbudowana.

Rozprawa doktorska autorstwa Pani mgr Magdaleny Cisko składa się z ilustrowanej pracy pisemnej, która nosi tytuł: MATERIA RZEŹBY-GRANICE POSZUKIWAŃ TWÓRCZYCH – ROZWAZANIA oraz z cyklu prac rzeźbiarskich nazwanych INTROSPEKCJE. Promotorem przewodu doktorskiego i rozprawy

Jest prof. Aleksander Śliwa.

W kontekście dotychczasowych dokonań jakimi były prace studenckie , później kolekcja rzeźb dyplomowych a następnie twórczość po dyplomie , gdzie , moim zdaniem , Magdalena Cisto wyraźnie wykazała świadomość widzenia plastycznego, która czyni nadrzędność formy całości nad jej materia co jest charakterystyczne dla nurtu racjonalistycznego sztuki współczesnej , pewną niespodzianką dla mnie stało się to , że za przedmiot swych dywagacji teoretycznych i praktycznych w rozprawie doktorskiej obrała jakoś ekspresji materiału jako siły sprawczej i inspirującej formę całości. Swoją prezentację cyklu prac rzeźbiarskich INTROSPEKCJE rozpoczyna stwierdzeniem : „Dokonanie Wyboru materiału rzeźbiarskiego nie należy do spraw łatwych. Mając na uwadze bogatą różnorodność w tej dziedzinie skupiłam się na konkretnej grupie materiałów.” Jest to postawa przeciwstawna postawie gdzie pierwszoplanowym jest posiadanie własnej formy będącej grafologicznym identyfikatorem i zapisem osobowości twórcy a sprawą następną choć też zasadniczą jest znalezienie materiału najlepszego do wyartykułowania tej formy wizualnie i plastycznie. Determinacja materiałem to sztuka monochromatyczna Tapiés’a , dadaizm Marcela Duchampa , tasyzm Pollocka , pop-art Rauschenberga, kompozycje Hasiora i Kntora , o których pisze doktorantka, a wszystko to przykłady przenikających się wzajemnie nurtów ekspresjonistycznego i nadrealno-symbolicznego, których opozycja są wypolerowane przestrzenne zapisy osobowości Moore’a, Arpa, Brancusiego ilustrujących też wzajemnie na siebie oddziałujących : racjonalistycznego i nadrealno-symbolicznego. Można powiedzieć , że Magdalena Cisto w tym momencie swojej drogi twórczej po latach poprzednich fascynacji teraz opowiada się za nurtem ekspresjonistycznym co oczywiście poszerza spektrum jej doświadczeń twórczych.

Cykl sześciu prac rzeźbiarskich INTROSPEKCJE stanowiących praktyczną część rozprawy doktorskiej to prace dokumentowane w barokowym oświetleniu, które na życzenie autorki uwypukla określone fragmenty tych rzeźb rezygnując jakby z ujawnienia ich obiektywnego stanu. Każdej z tych rzeźb towarzyszy niemal poetycki opis co wobec postulatu samodzielności i wyłączości języka plastycznego dzieła jest istotnym novum w twórczości Magdaleny Cisło zastanawia potrzeba ich napisania. Z cyklu INTROSPEKCJE za najbardziej dojrzałe plastyczne uważam FORMĘ I OTWARTA za ekspresję rysunku i dynamiki, a następnie FORMĘ IV PRZEMIJAJACA, oraz FORME VI PRZEMIJANIE.

Konstatacje w części teoretycznej dotyczące granic twórczych są oczywiste i mają liczne dodatkowe uzasadnienia, gdy na genealogie sztuki współczesnej spojrzymy bardziej panoramicznie. Biorąc pod uwagę poszukiwania twórcze, które reprezentuje rozprawa doktorska w jej części praktycznej INTROSPEKCJE oraz część teoretyczną a także dotychczasowy dorobek artystyczny i twórczy wnoszę o przyznanie Pani Magdalenie Cisło stopnia naukowego doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuk pięknych.

Andrzej Jocz

